EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.7.2026
COM(2026) 387 final

# KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

## Komisjoni rakendusotsuse (EL) 2025/2323 artikli 4 kohane hindamine

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE**

**Komisjoni rakendusotsuse (EL) 2025/2323 artikli 4 kohane hindamine**

## I. Sissejuhatus

Rände- ja varjupaigaleppega (edaspidi „lepe“) algatatud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reform kujutab enesest määrava tähtsusega sammu teel kestlikuma, tõhusama ja kerksema rändehaldusraamistiku poole Euroopas.

Leppe keskne eesmärk on luua tasakaalustatud ja ühtne süsteem, kus vastutus ja solidaarsus on omavahel seotud ja teinetest vastastikku võimendavad. Reformiga suurendatakse liikmesriikide vastutust, eriti välispiiride valdkonnas, ning luuakse ühtlasi alaline, kohustuslik ja paindlik solidaarsusmehhanism surve all olevate liikmesriikide toetuseks.

Seega sõltub uue süsteemi tulemuslik toimimine kirjeldatud tasakaalu säilitamisest. Vajakajäämised leppe rakendamisel võivad ohtu seada solidaarsuskohustuste täitmise ja vähendada vajalikku vastastikust usaldust, eriti mis puudutab vastutusnorme. Sellega seoses on määruse (EL) 2024/1351[1] (edaspidi „varjupaiga- ja rändehalduse määrus“) artikli 60 lõike 3 neljanda lõiguga ette nähtud, et toetavad liikmesriigid ei ole kohustatud täitma oma kohustusi ega kohaldama vastutuse rakendamise erandeid toetatava liikmesriigi suhtes, kui komisjon on kindlaks teinud vastutusnormide vallas esinevad süsteemsed puudused, millel võivad olla tõsised negatiivsed tagajärjed kõnealuse määruse toimimise jaoks. Kõnealune säte kajastab vajadust tagada, et paralleelselt solidaarsusraamistiku toimimisega täidetakse reaalselt vastutuse kindlaksmääramise ja üleandmisega seotud kohustusi.

Samal ajal tuleks üle korrata, et leppega algatatakse ELi rände- ja varjupaigaraamistikus ulatuslikum ja põhjalikum reform, mille eesmärk on leevendada järk-järgult liidu välispiiridele avalduvat survet ja karmistada meetmeid liidusisese teisese rände vastu. Uue süsteemiga ühtlustatakse menetlusi kõigis rändehalduse etappides, sealhulgas taustakontrolli- ja varjupaigamenetlust, piiril toimuvat tagasisaatmismenetlust ja selliste isikute kiiret tagasisaatmist, kes ei vaja rahvusvahelist kaitset. Samuti on sellega võetud meetmeid varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluste tõhususe suurendamiseks, eelkõige vaadatud läbi mõistete „turvaline päritoluriik“ ja „turvaline kolmas riik“ määratlus ning rakendatud ELi värskelt reformitud tagasisaatmisraamistik. Kõigi nende meetmete eesmärk on luua Euroopas tulemuslikum ja kerksem rändehaldussüsteem.

Esimese iga-aastase rändehalduse tsükli raames määrati komisjoni rakendusotsusega (EL) 2025/2323[2] kindlaks neli rändesurve all olevat liikmesriiki: Küpros, Kreeka, Hispaania ja Itaalia. Neil liikmesriikidel on õigus kasutada nõukogu rakendusotsusega 2025/2642[3] loodud iga-aastast solidaarsusreservi. Juhul kui mõnes neist neljast liikmesriigist esineb süsteemseid

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013 *(ELT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj*).

[2] Komisjoni 11. novembri 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/2323, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1351 artiklil 11 *(ELT L, 2025/2323, 14.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2323/oj*).

[3] Nõukogu rakendusotsus, millega luuakse 2026. aasta solidaarsusreserv.

puudusi, millel võivad olla tõsised negatiivsed tagajärjed varjupaiga- ja rändehalduse määruse toimimise jaoks, hakataks kohaldama kõnealuse määruse artikli 60 lõike 3 neljandat lõiku.

Sellega seoses on komisjoni rakendusotsuse (EL) 2025/2323 artikliga 4 nõutud, et komisjon hindaks, kas kõnealuses otsuses osutatud tavu seoses määrusega (EL) 604/2013[4] (Dublini III määrus) on parandatud, kuna vastupidisel juhul kujutavad need endast süsteemseid puudusi, millel võivad olla tõsised negatiivsed tagajärjed määruse (EL) 2024/1351 toimimisele, millisel juhul kohaldatakse määruse (EL) 2024/1351 artikli 60 lõike 3 neljandat lõiku. Otsuse kohaselt peab komisjon hindamise tegema 12. juuliks 2026 ja siis uuesti 15. oktoobriks 2026.

Komisjoni tehtavate hindamiste fookuses peaks ennekõike olema see, kas komisjoni rakendusotsuses (EL) 2025/2323 osutatud tegevusmalle seoses Dublini III määrusega on parandatud ja kas on tehtud edusamme varjupaiga- ja rändehalduse määrusega kavandatud uute vastutusnormide tõhusa toimimise tagamisel. Sellega seoses ja et tagada kestlik üleminek Dublini III määruse kohaselt vastutussüsteemilt uutele varjupaiga- ja rändehalduse määruses esitatud normidele, tuleks erilist tähelepanu pöörata liikmesriikidevahelise operatiivkoostöö tasemele, sealhulgas aktiivsele tegevusele üleandmise lihtsustamiseks ning jätkuvale koostööle praktilistes ja logistilistes küsimustes.

Seda arvestades ei ole vastutusnormide rakendamise vallas Küprose ja teiste liikmesriikide vahel tehtavas operatiivkoostöös ühtegi märkimisväärset probleemi. Samuti puuduvad märkimisväärsed probleemid operatiivkoostöös, mida teevad vastutusnormide rakendamise vallas Hispaania ja teised liikmesriigid. Sel põhjusel ei ole komisjoni rakendusotsuse (EL) 2025/2323 artikli 4 kohane spetsiaalne seire vajalik.

Komisjoni 4. aprilli 2025. aasta teatises nõukogule ja Euroopa Parlamendile rändehalduse olukorra kohta Mandri-Kreekas[5] jõuti järeldusele, et üleandmine Kreekale peaks toimuma samal viisil kui teiste liikmesriikide puhul ja kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga määruse (EL) nr 604/2013 artikli 3 lõike 2 tõlgendamise kohta.

2022. aasta detsembris peatas Itaalia üleandmiste vastuvõtmise, välja arvatud saatjata alaealiste perekonnaga taasühinemise juhtudel[6]. Euroopa Liidu Kohus leidis oma 19. detsembri 2024. aasta otsuses, mis tehti liidetud kohtuasjades C-185/24 ja C-189/24,[7] et määruse (EL) nr 604/2013 III peatükis sätestatud kriteeriumide alusel vastutavaks määratud liikmesriik ei saa ennast sellest vastutusest ühepoolselt vabastada.

---

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest *(ELT L 180, 29.6.2013, lk 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj).*

[5] Komisjoni 4. aprilli 2025. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile rändehalduse olukorra kohta Mandri-Kreekas (COM(2025) 170 final).

[6] 5. detsembril 2022 saatis Itaalia Dublini üksus kõigile teistele Dublini üksustele ringkirja, milles ta sedastas, et ootamatult ilmnenud tehnilistel põhjustel, mis olid seotud vastuvõtukohtade puudumisega, palutakse liikmesriikidel ajutiselt peatada määruse (EL) nr 604/2013 kohased üleandmised Itaaliale, välja arvatud juhul kui tegu on saatjata alaealiste perekonnaga taasühinemisega. 7. detsembril 2022 saatis Itaalia Dublini üksus veel ühe ringkirja, lisades, et arvestades nii mere- kui ka maismaapiiridele saabuvate isikute suurt arvu, samuti olemasolevate vastuvõtukohtade puudumist, tuleb kolmandate riikide kodanike vastuvõtmise ajakava läbi vaadata. Itaalia ametiasutused ei ole kõnealuseid 2022. aasta ringkirju ametlikult tühistanud ega asendanud.

[7] Liidetud kohtuasjad C-185/24 ja C-189/24 [Tudmur] punkt 42; seda kinnitab ka Euroopa Kohtu 5. märtsi 2026. otsus kohtuasjas C-458/24 [Daraa], punkt 38.

Kuna liikmesriigid peaksid tagama, et nad ei rakenda enam seoses määrusega (EL) nr 604/2013 juba täheldatud tegevusmalle, on vaja Kreeka ja teiste liikmesriikide, samuti Itaalia ja teiste liikmesriikide vahelist operatiivkoostööd vastutusnormide kohaldamise vallas põhjalikumalt analüüsida.

## II. Hinnang Kreekas valitsevale olukorrale

Nagu on märgitud komisjoni kolmandas aruandes leppe rakendamise olukorra kohta,[8] on Kreeka näidanud ennast leppe rakendamiseks valmistumisel alati innukana ja teinud selleks märkimisväärseid jõupingutusi, sealhulgas võtnud mitu meedet eesmärgiga tagada, et rakendatakse uusi varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaseid vastutusnorme, samuti leppe peamisi uuendusi, nagu taustakontrolli- ja piirimenetlused ning Eurodac.

Kreeka on teinud leppe rakendamiseks vajaliku õigusliku ja institutsioonilise raamistiku loomisel märkimisväärseid edusamme. 9. juunil 2026 võeti vastu riiklik õigusakt, millega kohandati Kreeka õigusraamistikku. Samuti on ametiasutused teinud ulatuslikke koordineerimis- ja kommunikatsioonialaseid jõupingutusi, sealhulgas valmistanud ette tegevussuunised ja spetsiaalsed õpikojad teenistustele, mis on uute menetluste kasutuselevõtuga seotud.

Samuti on juba tehtud olulised ettevalmistused piirimenetluse kohaldamiseks. Kreeka on määranud vajalikud rajatised, korraldanud mitmes asukohas katseprojektid ning loonud mitut ametit hõlmava koordineerimismehhanismi, kuhu on kaasatud kõik olulised riiklikud asutused, Euroopa Liidu Varjupaigaamet (edaspidi „EUAA“) ja Frontex. Lisaks sellele on võimud kehtestanud tegevuskorra, mille eesmärk on hõlbustada uutest tähtaegadest kinnipidamist ning mis hõlmab muu hulgas lihtsustatud suunamismenetlust, täiendavat vastuvõtusuutlikkust Kreetal ja spetsiaalseid transpordilahendusi taotlejate kiireks Kreetalt minematoimetamiseks. Taustakontrolli- ja piirimenetluste puhul järelevalvet tegevaks sõltumatuks mehhanismiks on määratud riiklik läbipaistvusamet.

2026. aasta aprillis teatas Kreeka kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2025/2055 artikliga 23 EUAA-le üleandmise kohad, mida kasutatakse varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaldamisel, sealhulgas õhu-, mere- ja maismaapiiril, kohad vabatahtlikkuse alusel toimuvateks üleandmisteks ja vaikimisi kasutatava lennujaama.

Varjupaiga- ja rändehalduse määruse rakendamiseks valmistudes on märkimisväärselt suurendatud riikliku Dublini üksuse tegevussuutlikkust. 2. juunil 2026 liitus üksusega EUAA tegevuskava alusel veel 15 renditöötajat, kellega kokku on seal nüüd 69 töötajat (34 renditöötajat, 21 tähtajalise töölepinguga ja 14 alalist töötajat), keda toeavad viis rühmajuhti. Peale selle saab suurenenud töökoormuse perioodidel lähetada riiklikku Dublini üksusesse abiks töötajaid teistest üksusest. Lisaks sellele on alustatud menetlust veel 116 tähtajalise lepinguga töötaja värbamiseks, mis peaks veelgi suurendama riikliku Dublini üksuse suutlikkust uusi juhtumeid hallata ning varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohastest uutest tähtaegadest kinni pidada. Riiklik Dublini üksus on välja töötanud standardse töökorra varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaste saabuvate taotluste ning üleandmiste jaoks. Uute töövoogude raames kontrollitakse süstemaatiliselt seda, kes vastutab, kaasatakse varakult vastuvõtu- ja lastekaitseasutused ning valmistutakse kindla korra kohaselt saabuvateks üleandmisteks.

[8] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ülevaade rände- ja varjupaigaleppe rakendamise olukorrast“ (COM(2026) 196 final).

Tehtud on vajalikud korraldused, et tagada vastuvõtu- ja isikutuvastusteenistuse[9] informeerimine umbes nädal enne üleandmist, mis võimaldab organiseerida eelneva vastuvõtusuutlikkuse ja teha praktilisi ettevalmistusi. Lisaks sellele soodustab tegevusvalmidust ja saabuvate üleandmiste tõhusat haldamist iganädalane teabevahetus planeeritud saabumiste teemal. Lisaks sellele on võimud teinud korraldused, mida on tarvis selleks, et kohaldada vajaduse korral vastuvõtutingimuste direktiivi artikli 9 kohaseid liikumisvabaduse piiranguid.

Tegevussuutlikkust on veelgi suurendatud EUAA toetusega. Võimud kavatsevad määrata umbes ühe kolmandiku EUAA rahastatavatest renditöötajatest (13–14 inimest) sissetulevate taotluste ja üleandmiste peale ning kavandavad äsja värvatud töötajatele täiendavaid koolitusi. Need täiendavad varjupaiga- ja rändehalduse määruse, konkreetselt vastutuskriteeriumide teemalisi koolitusi, mida riikliku Dublini üksuse spetsialiseerunud koolitajad juba pakuvad.

Kreeka on täitnud edukalt tehnilised nõuded oma riiklike süsteemide ühendamiseks keskse Eurodac-süsteemiga ja on suuteline edastama andmeid, mida nõutakse määrusest (EL) 2024/1358[10] talle tulenevate kohustuste täitmiseks.

DubliNetti on edukalt uuendatud ja see toimib täies mahus uute nõuetega kooskõlas. Et vähendada halduskoormust ning toetada varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohastest tähtaegadest kinnipidamist, kaalutakse praegu võimalust suurendada registreerimise, klassifitseerimise ja juhtumihaldusmenetluste automatiseeritust.

Riiklikku juhtumihaldussüsteemi *Alkyoni II* on uuendatud, et toetada varjupaiga- ja rändehalduse määruse rakendamist tähtaegade automaatse arvutamise, töövoogude haldamise, juhtumiseire, hoiatusteadete, aruandluse ja statistiliste funktsioonide, samuti Eurodaciga integreerimise kaudu. Kavas on täiendavad ühendused DubliNeti, viisainfosüsteemi, Schengeni infosüsteemi ja ETIASega, et juhtumitega tegelevad töötajad saaksid sooritada keskseid menetlusülesandeid üheainsa platvormi kaudu. Kõik see peaks suurendama tõhusust, parandama töövoogude ja ootel olevate juhtumite seiret ning lihtsustama uute varjupaiga- ja rändehalduse määrusega kehtestatud menetlusnõuete täitmist.

Varjupaiga- ja rändehalduse määruse rakendamise esimeste nädalate jooksul (12. juuni – 7. juuli 2026) teatas kaheksa liikmesriiki komisjonile, et on esitanud Kreekale vastuvõtmispalveid ja tagasivõtmisteateid. Olemasoleva teabe kohaselt on Kreeka lõpetanud vastutuse võtmisest keeldumise ja nimetatud ajavahemikul ei ole antud negatiivseid vastuseid

[9] Lisateavet Kreeka vastuvõtusüsteemi kohta leiab komisjoni teatisest rändehalduse olukorra kohta Kreekas (COM(2025) 170 final). Selle teatise põhjal võib järeldada, et kuigi rändehalduse teatavad aspektid võivad endiselt parandamist vajada, ei ole Kreeka mandriosa varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemis süsteemseid puudusi, millega kaasneks ebainimliku või alandava kohtlemise oht ELi põhiõiguste harta artikli 4 tähenduses. Sellest tulenevalt peaksid Dublini üleandmised Kreekale toimuma samamoodi nagu teiste liikmesriikide puhul, st ilma komisjoni soovituses (EL) 2016/1117 soovitatud individuaalsete tagatiste nõudeta ning kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga määruse (EL) 604/2013 artikli 3 lõike 2 tõlgendamise kohta.

[10] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1358, millega luuakse biomeetriliste andmete võrdlemise Eurodac-süsteem Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2024/1351 ja (EL) 2024/1350 ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ tõhusaks kohaldamiseks, et tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/818 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013 *(ELT L 1358, 22.5.2024, http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).*

põhjustel, mis jäävad väljapoole varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaldamisala. Varjupaiga- ja rändehalduse määruse artikli 39 lõikes 1 ja artiklis 41 ette nähtud tähtaeg mõnele neist palvetest ja teadetest vastamiseks ei ole veel möödunud. 12. juuni ja 7. juuli vahel Kreekale üleandmistaotlusi ei esitatud, sest vastutuse võtmise korra muutumisest on möödas veel vähe aega.

## III. Hinnang Itaalias valitsevale olukorrale

Nagu on märgitud komisjoni kolmandas aruandes leppe rakendamise olukorra kohta,[11] on Itaalia näidanud ennast leppe rakendamiseks valmistumisel alati innukana ja teinud selleks märkimisväärseid jõupingutusi, sealhulgas võtnud mitu meedet eesmärgiga tagada, et rakendatakse uusi varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaseid vastutusnorme, samuti leppe peamisi uuendusi, nagu taustakontrolli- ja piirimenetlused ning Eurodac.

2026. aasta juunis võttis Itaalia valitsus vastu dekreetseaduse, mis sisaldas kiireloomulisi meetmeid leppe peamiste sätete kiire rakendamise lihtsustamiseks. Sellega tehakse muudatusi riiklikus rände- ja varjupaigaraamistikus, sealhulgas sätetes, mis käsitlevad piiril toimuvat varjupaigamenetlust, taustakontrolli, Eurodaci, vastuvõtutingimusi ja tagasisaatmismenetlust. Lisaks sellele suurendatakse dekreetseadusega haldus- ja kohtusüsteemi suutlikkust, mida on vaja uue raamistiku rakendamiseks, ning tagatakse eelkõige täiendavate töötajate olemasolu varjupaigataotluse menetlemiseks ja meetmed ootel olevate varjupaigajuhtumite arvu vähendamiseks. Itaalia seadusandja peab dekreetseaduse 60 päeva jooksul pärast selle avaldamist Itaalia ametlikus teatajas seadusena vastu võtma; praegu on see menetlus pooleli.

2026. aasta aprillis teatas Itaalia kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2025/2055 artikliga 23 EUAA-le üleandmise kohad, mida kasutatakse varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaldamisel, sealhulgas õhu-, mere- ja maismaapiiril, kohad vabatahtlikkuse alusel toimuvateks üleandmisteks ja vaikimisi kasutatava lennujaama.

Varjupaiga- ja rändehalduse määruse rakendamiseks valmistudes on märkimisväärselt suurendatud riikliku varjupaiga- ja rändehalduse määruse üksuse tegevussuutlikkust. Üksust täiendatakse parajasti 15 pikaajalise töötaja värbamisega; vähemalt kümme neist määratakse tegelema sissetulevate üleandmistega, mis tähendab, et sissetulevate juhtumite menetlemiseks olemasolev inimressurss peaaegu kahekordistub[12]. Lisaks on üksusele tagatud täiendavad kontori- ja videokonverentsiruumid. Üksus koosneb eri valdkondadele spetsialiseerunud sektoritest, mis tegelevad sissetulevate menetluste, väljaminevate menetluste, ümberpaigutamise, vaidlustamiste ja perekondade taasühinemisega, kusjuures juhtumikäsitlejad vastutavad kõigi oma sektori raames toimuvate menetlusetappide eest.

Käimas on uue õigusraamistiku eeldatava mõju hindamine, et saada ettekujutus tulevasest töökoormusest ja pikaajalistest suutlikkusalastest vajadustest, mis tulenevad varjupaiga- ja rändehalduse määrusega läbi vaadatud menetlustest ja tähtaegadest. Sellega paralleelselt võimaldab kavandatud reorganiseerimine vahendite paindlikumat jaotamist vastavalt töökoormusele, võttes arvesse nii palvete ja teadete hulka kui ka kohaldatavaid menetlustähtaegu.

[11] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ülevaade rände- ja varjupaigaleppe rakendamise olukorrast“ (COM(2026) 196 final).

[12] Praegu koosneb sissetulevate juhtumite sektor (palved, teated, üleandmised) üksuse 12 koosseisulisest töötajast ja ühest ajutisest töötajast, kes värvati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rahastatud projekti raames.

Töövooge kohandatakse vastavalt uue DubliNet rakenduse testimisele ning projekteeritud on riiklik juhtumihaldusvahend, et hõlbustada vastuvõtmispalvete ja tagasivõtmisteadetega tegelemist. Paika on pandud töökord leppe rakendamises osalevate ametiasutuste tegevuse koordineerimiseks (eriti mis puudutab tegelemist rahvusvahelise kaitse taotlustega, sealhulgas kui see toimub kohtutes), mis tagab juhtumite lihtsustatud menetlemise, selgelt jaotatud vastutuse ja uute menetlusnõuete täitmise.

Suutlikkuse suurendamisele aidatakse veelgi kaasa pidevate koolitustega, osavõtuga koordineerimistegevusest, EUAA koolitusmoodulitega ja asutusesiseste mehhanismidega teadmiste jagamiseks. EUAA koolitajatena sertifitseeritud kogenud ametnikud pakuvad koolitusi ning aitavad nii tagada kõrgetasemelise oskusteabe ja tegevusliku järjepidevuse kõikjal liidus.

Riikliku vastuvõtusüsteemi korraldus tundub olevat küllaldane selleks, et majutada varjupaiga- ja rändehalduse määruse alusel üle antud isikud üleriigilisse võrgustikku kuuluvatesse vastuvõtukeskustesse, mille seas on lastega perekondade ja haavatavate taotlejate majutuseks sobilikud keskused. Vastuvõtusuutlikkust suurendatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi täiendava rahastuse varal[13]. Lisaks sellele võimaldaks Itaalia võimude poolt direktiivi (EL) 2024/1346[14] alusel välja töötatud riiklik erandolukorra plaan üleandmiste hulga järsu suurenemise korral vastuvõtusuutlikkust siseministeeriumi ja prefektuuride koordineerimisel kiiresti suurendada.

Sellega paralleelselt jätkab EUAA operatiivtoetuse pakkumist väljaminevate menetluste, vaidlustamise ja ümberpaigutamise valdkonnas; vajadust täiendava toetuse järele hinnatakse siis, kui leppe rakendamise esimene etapp on möödas.

Itaalia on täitnud edukalt tehnilised nõuded oma riiklike süsteemide ühendamiseks keskse Eurodac-süsteemiga ja on suuteline edastama andmeid, mida nõutakse määrusest (EL) 2024/1358 talle tulenevate kohustuste täitmiseks.

DubliNetti on edukalt uuendatud ja see toimib täies mahus uute nõuetega kooskõlas. Itaalia ametiasutused on osalenud aktiivselt eu-LISA testimises, sealhulgas kahepoolses testimises teiste liikmesriikide osalusel, ja on edukalt läbi proovinud sellised põhifunktsioonid nagu standardvormide loomine, edastamine ja vastuvõtmine. Lisaks sellele on varjupaiga- ja rändehalduse määruse üksuse personal läbinud spetsiaalse koolituse.

Sellega paralleelselt on ametiasutustes pooleli riikliku juhtumihaldussüsteemi kohandamine, et integreerida sellesse leppega kehtestatud uued nõuded. Kavandatud uue versiooniga tahetakse suurendada koostalitlusvõimet politsei andmebaasi ja Eurodac-süsteemiga, hõlbustada eri menetlusi puudutavat teabevahetust ja võtta kasutusele töövoogude ulatuslikum automatiseerimine.

---

[13] Üksikasjaliku teabe Itaalia vastuvõtusüsteemi kohta leiab EUAA poolt osana Dublini tegevuskava rakendamisest koostatud teabelehtedest (https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/dublin-procedure). Teabelehtedes on esitatud üksikasjalik teave vastuvõtu- ja kinnipidamistingimuste – sealhulgas haavatavate isikute suhtes kohaldatavate tingimuste – kohta, esmaste hooldus- ja arstiabiteenuste kättesaadavuse kohta, samuti varjupaigamenetlust puudutav teave, sealhulgas seoses menetluse kättesaadavuse ja menetluslike tagatistega, nagu on nõutud liidu asjaomaste õigusaktidega. Teabelehed on dünaamilised ja neid muudetakse, kui asjaomases liikmesriigis olud muutuvad.

[14] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded *(ELT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj*.

Varjupaiga- ja rändehalduse määruse rakendamise esimeste nädalate jooksul (12. juuni – 7. juuli 2026) andis kaheksa liikmesriiki komisjonile teada vastuvõtmispalvete, tagasivõtmisteadete ja/või standardsete üleandmisvormide esitamisest. Olemasoleva teabe kohaselt jätkab Itaalia taotluste ja teadete vaikimisi vastuvõtmist. Samas ei ole üleandmist seni veel uuesti alustatud. Eespool mainitud perioodi jooksul on taotletud 12 üleandmist ja Itaalia on need tagasi lükanud[15]. Varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaselt ei tohi vastuvõttev liikmesriik üleandmist tagasi lükata ja peab vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2025/2055 pakkuma välja alternatiivse üleandmiskuupäeva[16].

## IV. Järeldused

Rände- ja varjupaigaleppe eeskirjade rakendamisel on tehtud märkimisväärseid edusamme. Liikmesriigid on oma õigusaktide kohandamisega, kohustuslike taustakontrolli- ja piirimenetluste kehtestamise ja korraldamisega, küllaldase vastuvõtusuutlikkuse saavutamisega, samuti ootel olevate juhtumite arvu ja viivituste vähendamisega graafikus. Lisaks sellele on liikmesriigid edukalt suurendanud oma vastutuse üleandmise menetlemise ja solidaarsuslubaduste täitmise suutlikkust. Samal ajal tuleb pingutada veel püsivate probleemide lahendamiseks, sealhulgas mis puudutab uusi varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaseid vastutusnorme.

Praegu ei ole seoses vastutusnormide rakendamisega Küprose ja Hispaania poolt ning nende liikmesriikidega praegu tehtava operatiivkoostööga ühtegi märkimisväärset probleemi ja seda loetakse määruse (EL) 2024/1351 III osa nõuetekohase rakendamise tagamiseks piisavaks. Niisiis ei peeta komisjoni rakendusotsuse (EL) 2025/2323 artikli 4 kohase spetsiaalse seire jätkamist vajalikuks.

Kreeka poolt seni võetud meetmed ning samuti aktiivne suhtlus ja koostöö teiste liikmesriikide ametiasutustega on positiivne märk, mis viitab sellele, et Kreeka on hakanud Dublini III määruse kohaldamisel täheldatud tegevusmalle parandama ja näitab oma valmisolekut varjupaiga- ja rändehalduse määruse III osa reaalselt ja nõuetekohaselt rakendada. Kuna uusi varjupaiga- ja rändehalduse määruse kohaseid vastutusnorme on kohaldatud alla kuu ja uute vastutusnormidega seotud tähtajad ei ole veel jõustunud, ei ole veel võimalik teha lõplikku otsust selle kohta, kas varasemad tegevusmallid on täielikult parandatud.

Itaalia poolt seni võetud meetmed annavad tunnistust märkimisväärsetest jõupingustest varjupaiga- ja rändehalduse määruse III osa rakendamiseks valmistumisel. Siiski ei ole praeguses etapis saadud konkreetset kinnitust sellest, et riik ei rakenda enam Dublini III määruse puhul täheldatud tegevusmalle, eriti mis puudutab üleandmiste vastuvõtmise peatamist, välja arvatud juhul, kui tegu on saatjata alaealiste perekonnaga taasühinemisega. Lisaks sellele puuduvad praegu märgid selle kohta, et Itaalia võimud oleksid teiste liikmesriikidega üleandmiste taasalustamise praktiliste ja logistiliste aspektide teemal aktiivselt

[15] Aruandeperioodil anti Itaaliale üle üks isik, keda puudutav taotlus oli kinnitatud enne 12. juunit 2026.

[16] Komisjoni 2. oktoobri 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/2055, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1351 rakenduseeskirjad varjupaiga- ja rändehalduse osas ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 1560/2003 *(ELT L, 2025/2055, 12.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/2055/oj*). Komisjoni rakendusmääruse artikli 25 lõike 5 ja artikli 26 lõike 2 kohaselt peab vastuvõttev liikmesriik kinnitama viie päeva jooksul pärast vormi kättesaamist oma valmisolekut üleantavad isikud vastu võtta või pakkuma välja teistsugused üleandmise tingimused ja/või teistsuguse üleandmiskoha ja/või -aja, samuti märkima põhjused, miks ta ei saa üleantavaid isikuid üleandva liikmesriigi pakutud tingimustel vastu võtta.

suhelnud. Itaalia peab esmajärjekorras kaotama kõik veel püsivad tõkked, sealhulgas loobuma tegevusmallidest, mis on seni takistanud üleandmiste toimumist, ning tagama teiste liikmesriikidega suhtluse ja operatiivkoostöö, mida on vaja kõigi praktiliste ja logistiliste korralduste jaoks, nii et üleandmised saavad toimuda kõigiti varjupaiga- ja rändehalduse määrusega kooskõlas.

Komisjon jätkab olukorra jälgimist, tuginedes asjakohasele teabele ja andmetele, mille liikmesriigid peavad esitama 15. oktoobriks 2026 tehtava hindamise jaoks kooskõlas komisjon rakendusotsuse (EL) 2025/2323 artikliga 4. Hindamisel pööratakse erilist tähelepanu liikmesriikidevahelise operatiivkoostöö tasemele, sealhulgas aktiivsele tegevusele üleandmise hõlbustamiseks ning tihedale koostööle praktilistes ja logistilistes küsimustes.